

УДК 330.341.1:629

Т. Є. Моїсеєнко, канд. екон. наук,
ст. викладач кафедри міжнародної економіки,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут»

РЕСУРСОПРИДАТНІСТЬ РЕЗУЛЬТАТУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

АННОТАЦИЯ. В статье автор пытается решить задачу усовершенствования ресурсного обеспечения инновационной деятельности предприятия. Предложена и обоснована целесообразность использования понятия «ресурсопридатность результата инновационной деятельности» предприятий, как метод оптимального использования ресурсов.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: инновации, инновационная деятельность, инновационный цикл, ресурсное обеспечение, ресурсопридатность результата инновационной деятельности, виды ресурсов, формы ресурсов.

ABSTRACT. In the article an author tries to solve the question of innovative activity of enterprise resource providing improvement. Proposed and substantiated the use of concept «to the resursuseful result of innovation activity» of enterprises, as the method of the resources optimal use.

KEY WORDS: innovation, innovation activity, innovation cycle, resource support, resurs result of innovation, types of resources, forms of resources.

АНОТАЦІЯ. У статті автор намагається вирішити питання удосконалення ресурсного забезпечення інноваційної діяльності підприємства. Запропоновано та обґрунтовано доцільність використання поняття «ресурсопридатність результату інноваційної діяльності» підприємств, як методу оптимального використання ресурсів.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: інновації, інноваційна діяльність, інноваційний цикл, ресурсне забезпечення, ресурсопридатність результату інноваційної діяльності, види ресурсів, форми ресурсів.

На сучасному етапі розвитку життя суспільства, стійкий тривалий розвиток економіки більшою мірою залежний вже не від доступності та наявності ресурсів, а саме від інноваційної активності та можливості ефективного використання ресурсного забезпечення.

Витоки наукового усвідомлення проблеми ресурсного забезпечення інноваційної діяльності можна спостерігати у працях Дж. Б. Кларка, А. Маршалла, Й. Шумпетера. Подальший розвиток поставлена проблема набула у працях Дж. Барні, Б. Вернерфельт, Р. Грант, Б. Лоусбі, Е. Пенроуз, Ф. Кодама, Д. Річардсон, Р. Рамельт,

Д. Тіс, а також багатьох вітчизняних науковців: І. В. Бакушевича, І. С. Булатова, В. Л. Водачека, О. А. Гавриша, В. Ф. Гринева, С. Д. Ільєнкової, В. Я. Кардаша, М. В. Корж, Л. І. Кошкіної, Д. М. Стеценка, І. В. Федулової, А. Є. Хачатурова, Н. В. Шевчук.

Метою статті є дослідження проблем ресурсного забезпечення інноваційної діяльності промислових підприємств, питання оптимізації залучених ресурсів на кожному етапі здійснення новаторської діяльності.

У процесі підготовки матеріалу публікації автором використовувались методи теоретичного узагальнення та порівняння для розвитку понятійного апарату ресурсної теорії та інноваційної діяльності. Застосовувався діалектичний підхід до вивчення сучасних засад управління ресурсами інноваційної діяльності підприємств, а також інші загальнонаукові та спеціальні методи, що дозволили вирішити поставлені завдання.

На сьогоднішній день набуває сили твердження про те, що інноваційні ідеї мають використовуватись масштабно, саме інноваційні механізми створюють значні конкурентні переваги, а отже і знання розглядають як один з першочергових та основних активів [1]. Отримати доступ до будь-якого виду ресурсів підприємства, за умов сучасного господарювання, перестає бути першочерговою проблемою, оскільки джерела доступу до них можуть бути численні. На противагу, проблемою залишається здатність їх ефективно використовувати (знання щодо їх використання), таким чином, щоб від кожного залученого та наявного на підприємстві ресурсу можна було отримати оптимальний ефект. Залишається зважити переваги та недоліки залучення, а згодом і використання ресурсів.

Перш за все варто звернути увагу на вартість ресурсів та їх доцільність для вашого бізнесу. Під вартістю ресурсів ми розуміємо усю сукупність затрачених коштів і зусиль на конкретний вид ресурсу. Під віддачею від ресурсу ми розуміємо, його здатність до створення вартості та конкурентних переваг.

Що стосується інноваційної діяльності, варто зауважити, що спрямованість ресурсного забезпечення на конкретні інноваційні процеси є обов'язковою умовою успішного їх протікання та досягнення очікуваного результату. Кожен процес інноваційної діяльності потребує адекватного, а саме своєчасного, достатнього, економічного ресурсного забезпечення.

Згадаємо про триєдність форм ресурсів інноваційної діяльності. Звернувши увагу на традиційну класифікацію ресурсів під-

приємства ми помітимо, що будь-який вид ресурсу існує одночасно в трьох формах.

У якості аргументу, наведемо деякі приклади. Якщо підприємство придбає новітнє високотехнологічне обладнання, а працівники не володіють спеціальними вміннями щодо його експлуатації (по суті — нематеріальна форма), то таким чином зникає вартісна форма придбаної новинки; залишається лише матерія, що не є ресурсом, не принесе конкурентні переваги, вартість цього ресурсу буде невіправданною. Також, неякісна сировина (причиною може бути велика кількість браку), може виявитись порівняно дешевою, але її використання, як правило, призводить до зростання виробничих витрат чим, відповідно, звузить напрями її можливого використання. У цьому випадку матеріальна та вартісна форма сировини єдині з нематеріальною — спрямованістю її використання.

Тому пріоритетність форм ресурсів варто враховувати, у багатьох випадків саме цей підхід є ефективнішим за традиційний, зорієнтований на використанні конкретного виду ресурсу.

Зміна пріоритетної форми, в свою чергу, відбувається протягом одного інноваційного циклу.

Що ж таке інноваційний цикл? Реалізація інновацій являє собою безперервний процес, що постійно розвивається, а також має певні стадії і цикли. Таким чином інноваційна діяльність пов'язана з інноваційним економічним циклом. Такі висновки запропонували науковому співтовариству американський економіст Й.М. Піннінгс [2] і російські економісти А. А. Корінний, Г. М. Добров, В. Б. Мусієнко [3]. Свої варіанти напрями руху та етапи інноваційного економічного циклу запропонували також Е. Менсфілд, Е. Еймз та Е. Трін [4].

Ми, виходячи із комплексу заходів, що здійснюються з/над ресурсами в процесі інноваційної діяльності, виокремлюємо повний (загальний) і неповний інноваційний цикл. Повний інноваційний цикл включає: пошук, преференцію, композицію, ротацію, модифікацію та використання ресурсів. Проте, зважаючи на те, що реалізація заходів не є самоціллю, відповідно, даний комплекс може вимагати і неповний цикл, який має бути не менший за основний: пошук ресурсів, їх композиція та використання.

Яким же чином отримати оптимальну комбінацію залучених ресурсів на кожному етапі здійснення новаторської діяльності? Намагаючись розібратись з поставленою проблемою, ми помітили, що перехід між стадіями інноваційного циклу має передбачати своєрідний відбір якісних і придатних до використання на наступному ета-

пі ресурсів. Тому, ми вважаємо за доцільне впровадження поняття «ресурсопридатність результату інноваційної діяльності».

Доцільність здійснення підприємством інноваційної діяльності в межах повного інноваційного циклу підтверджується припустимими значеннями показника «ресурсопридатність результату інноваційної діяльності» (РІР) в усіх точках зміни пріоритетної форми ресурсу. Пріоритетність фокусування — це обмеження інноваційної діяльності підприємства певними етапами циклу і визначається, як відхилення, вихід показника РІР з області допустимих значень.

У такому разі, для удосконалення ефективності ресурсного забезпечення, вірогідними є такі управлінські рішення:

— спеціалізація на дослідженнях і розробках (висока результативність + низька РІР);

— відмова від утримання власної дослідно-конструкторської бази (низька результативність + низька РІР) і залучення нематеріальних ресурсів ззовні;

— створення інноваційного бізнесу з метою його продажу/здачи в оренду (висока результативність + низька РІР);

— кардинальний перегляд стратегії підприємства згідно низької результативності процесу освоєння виробництва інноваційної продукції, можливо, перепрофілювання діяльності (низька результативність + низька РІР).

На нашу думку, саме ефективне використання результатів попереднього етапу інноваційного циклу в якості ресурсів наступного циклу призводить до утворення ресурсних асиметрій.

Стосовно асиметрій, зауважимо, що поняття асиметрії в даному контексті означає навички, процеси або активи, якими не володіють конкуренти підприємства та які вони не спроможні скопіювати з обґрунтованими витратами.

Особливої уваги потребує процедура оцінювання результатів інноваційного циклу під кутом зору можливості використання їх у якості ресурсів подальшої інноваційної діяльності підприємства. Кругообіг ресурсів в межах інноваційного циклу ілюструє рис. 1.

Слід відзначити, що результати інноваційного циклу створюють передумови, як для інноваційної, так і для успішної традиційної діяльності.

Вертикальний зріз циклічності ресурсного забезпечення в процесах інноваційної діяльності фокусує увагу на результатах інноваційного циклу, що можуть використовуватись у якості ресурсів подальшої діяльності:

- знання та досвід персоналу, зайнятого на різних етапах інноваційного циклу діяльності підприємства;
- володіння даними щодо споживання інноваційної продукції, що супроводжується формулюванням напрямків подальшого вдосконалення та/або пропонування нової інноваційної продукції;
- ринкове положення підприємства-інноватора (досягнута частка ринку, вплив на фізичні та вартісні параметри ринку і темпи їх зміни тощо);

Рис. 1. Кругообіг ресурсів в межах інноваційного циклу

— фінансова результативність, що створює передумови для рефінансування прибутків у інноваційну діяльність;

— сформованість структури капіталу, що дозволяє мінімізувати його вартість та оптимізувати фінансові показники стійкості, ліквідності, платоспроможності тощо;

— наявність виробничо-матеріальної бази, що не вичерпала потенціал ефективного використання;

— визначеність структурних зв'язків між підрозділами та сформованість відносин продуктивної співпраці в середовищі персоналу підприємства та його найближчому зовнішньому оточенні тощо.

Заслуговує уваги використання результатів інноваційного циклу в процесі традиційної діяльності підприємства. На практиці підприємства-інноватори зайняті не лише інноваційною діяльністю. Нова продукція з часом втрачає статус інноваційної, проте це не є ознакою її ринкової незатребуваності і причиною зняття з виробництва. Ймовірно, що наступні, після інноваційного, цикли виробництва тієї ж продукції виявляться економічно доцільнішими, причиною є використання результатів інноваційного циклу в традиційній діяльності.

Загальним наслідком складності відокремлення інноваційної діяльності від традиційної є проблема виділення значень їх ефективності з показників загальної ефективності діяльності підприємства. Враховуючи, що підприємств, які виготовляють лише інноваційну продукцію, на практиці не існує і існувати не може (будь-яка інноваційна продукція після завершення інноваційного циклу перетворюється у традиційну і продовжує виготовлятися підприємством), ми вважаємо теоретично не обґрунтованим і практично не доцільним відокремлення ефективності інноваційної діяльності від загальної ефективності діяльності підприємства.

Таким чином, для того щоб створити оптимальне ресурсне забезпечення підприємства, необхідно враховувати не лише вартість ресурсів і віддачу від них, а і їх придатність і доречність на кожному етапі здійснення інноваційної діяльності. Підприємству необхідно здійснювати послідовність процедур оцінювання результативності попереднього етапу інноваційного циклу, ресурсної потреби наступного етапу, придатності результатів попереднього етапу для використання в якості ресурсів наступного та/або потреби залучення ресурсів ззовні. Тут ми вважаємо доречним ввести показник «ресурсопридатність результату іннова-

ційної діяльності» (РПР), як показник ефективності використання результату в якості ресурсу наступної діяльності, оскільки повна відповідність результатів попередніх етапів інноваційного циклу потребам наступного етапу, ймовірно, є виключенням, ніж правилом. На практиці мають місце зайві результати та недостатні ресурси діяльності підприємства.

Література

1. *Азаров Н. Я.* Инновационные механизмы управления программой развития / Н. Я. Азаров, Ф. Я. Ярошенко, С. Д. Бушуев. — К.: Саммит-Книга, 2011. — 528 с.
2. *Ойкне В.* Основные принципы экономической политики. Глава XIV. Техника, концентрация и порядок / В. Ойкне // Российский экономический журнал. 1993. — № 11. — 104 с.
3. *Добров Г. М.* Прогнозирование и оценки научно-технических нововведений / Г. М. Добров, А. А. Коренной, В. Б. Мусиенко и др. — К.: Наукова думка, 1989. — 280 с.
4. *Мэнсфилд Э.* Экономика научно-технического прогресса / Э. Мэнсфилд. — М.: Прогресс, 1970. — 171 с.

Стаття надійшла до редакції: 15 травня 2012 р.

УДК 339.7:336.711

С. В. Онікієнко, канд. екон. наук,
докторант кафедри банківських інвестицій,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

АСИМЕТРИЧНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ, ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ І ПОТРЕБА В РЕГУЛЮВАННІ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

АННОТАЦІЯ. В статті проаналізовано і систематизовано фактори, що впливають на потребу в регулюванні комерційних банків в контексті загальної теорії фінансового посередництва.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: асиметричність інформації, банківське регулювання, фінансове посередництво, фінансова стабільність.